

УДК 378.093.5:378.6(477.83-21)

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2019.182040>

Микола Пантюк, доктор педагогічних наук, професор
кафедри педагогіки та методики початкової освіти
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
Лілія Стахів, кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри педагогіки та методики початкової освіти
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ НА ШЛЯХУ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

(40-річчю факультету початкової та мистецької освіти присвячується)

У статті розкрито важливість роботи кафедри педагогіки та методики початкової освіти на шляху до професійного зростання педагога у контексті модернізації освітнього процесу початкової школи. Акцентовано на тому, що кафедра традиційно підтримує тісні зв'язки із органами управління та закладами освіти України та з-за кордону. У рамках конференцій, науково-методичних семінарів, тренінгів, майстер-класів проводяться круглі столи, організовуються педагогічні читання, методичні семінари, методичні тижні, проводяться відкриті заняття та виховні заходи. Зроблено висновок, що кафедра педагогіки та методики початкової освіти працюючи – творить, ініціює, модернізує.

Ключові слова: кафедра педагогіки та методики початкової освіти, майбутні учителі початкової школи, модернізація освітнього процесу, факультет початкової та мистецької освіти.

Лит. 4.

Mykola Pantyuk, Doctor of Sciences (Pedagogy),
Professor of the Pedagogy and Methods of Primary Education Department
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
Liliya Stakhiv, Ph.D.(Pedagogy), Associate Professor,
Head of the Pedagogy and Methods of Primary Education Department
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

THE DEPARTMENT OF PEDAGOGICS AND METHOD OF PRIMARY EDUCATION IS ON WAY OF MODERNIZATION OF EDUCATIONAL PROCESS (is dedicated to the 40th Anniversary of faculty of primary and artistic education)

In the article the importance of work of Department of Pedagogics and Method of Primary Education is exposed on a way to professional growth of teacher in the context of modernization of educational process of primary school. The authors' attention is accented on maintenance, forms and methods of work of department of pedagogics and method of primary education in feasible preparations of students of speciality "Primary education" in accordance with the operating state educational documents ratified by Department of education and science of Ukraine. The effective ways of high-quality professional preparation of future teachers of initial classes, which depends on many components – standardization, maintenance are reflected in the article, technologies of studies and others like that. The article outlined that the teaching staff of department constantly perfects itself in the field of educational process, realizing only a high professional and scientifically-methodical level that can provide high-quality preparation of students to future professional activity of New Ukrainian School which is actually. It is accented on a volume in, that a department traditionally supports close connections with the organs of management and establishments of formation of Ukraine and after a cordon. Within the framework of conferences, scientifically-methodical seminars, trainings, classes of master round tables are conducted, the pedagogical reading, methodical seminars get organized, methodical weeks and others like that. To this purpose lectures, seminars and practical employments, educating measures, submit and opened, majority from which is conducted at an audience created on the faculty of primary and artistic education of research Laboratory of pedagogical innovations, which entered into Association of laboratories of pedagogical establishments of higher education of Ukraine. A conclusion is done, that department of pedagogics and method of primary education working – creates, initiates, modernizes, modernizing – is successfully advanced, such labour symbolizes the bright pedagogical searches, pedagogical achievements and skilfully diffuses front-rank pedagogical experience.

Keywords: a department of pedagogics and methods of primary education; a future teacher of primary school; modernization of educational process; faculty of primary and artistic education.

Постановка проблеми. З метою модернізації суспільства викликає необхідність якісної підготовки учительських нововведень в початковій освіті. Головний сенс кадрів для початкової школи розробки та впровадження Закону України "Про

освіту”, Концепції Нової української школи, Державного стандарту початкової освіти полягає у створенні умов для досягнення мети – підвищення її якості, досягнення нових освітніх результатів. Тому професійна підготовка майбутніх учителів початкових класів, яка залежить від багатьох складників – стандартизації, змісту, технологій навчання тощо, залишається актуальною науковою і практичною проблемою.

Аналіз досліджень. Аналіз психолого-педагогічної літератури дозволяє стверджувати, що фундаментальні проблеми теорії педагогічної підготовки діяльності учителя початкової школи досліджено у працях Н. Бібік, В. Боднаря, О.Савченко, Л. Хомич та ін. Зокрема, В. Боднар висвітлює психолого-педагогічні чинники формування особистості майбутнього учителя у педагогічному закладі вищої освіти [1]. Науковці-дидакти О. Савченко, Л. Хомич аналізують систему психолого-педагогічної підготовки учителя початкових класів [4]. Наукові дослідження з проблем початкової школи, проведені із учителями у закладах вищої освіти, є висвітлені у наукових статтях “Інтерактивне навчання молодших школярів у контексті інтеграції науки і практики”, “Організаційно-методична робота кафедри – шлях до професійного зростання майбутнього педагога” (автори М. Пантюк, Л. Стахів) [2; 3].

Мета статті. Розкрити важливість роботи кафедри педагогіки та методики початкової освіти на шляху до професійного зростання педагога у контексті модернізації освітнього процесу початкової школи.

Виклад основного матеріалу. У закладі вищої освіти кафедра виступає основним осередком, який забезпечує якісну підготовку студентів та здійснює навчальну, наукову, методичну, виховну та організаційну ділянку професійної діяльності. Кафедра педагогіки та методики початкової освіти створена у вересні 1980 року (наказ № 255 від 08.09.1980 р.) і називалася кафедра педагогіки і методики початкового навчання. Фундаторами її були Г. Арутюнова, А. Зимильдінова, М. Проць, Є. Катинський, Л. Лагохіна, М. Кордиш, К. Яскевич, С. Курдидик, А. Фок, Н. Сергієнко. Від дня заснування до 2013 р. кафедру очолював кандидат педагогічних наук, доцент, а згодом професор Дмитро Васильович Луцик. Стиль і методи роботи кафедри визначалися як результативністю викладацької діяльності, так і творчим підходом до оптимального підбору форм та методів у здійсненні ефективності освітнього процесу у закладі вищої освіти.

Відповідно до наказу № 102 від 26.06.1989 р. кафедру перейменовано на кафедру методики гуманітарних дисциплін, у 2006 р. (наказ № 376 від 31.08.2006 р.) в результаті реорганізації (поділу на дві кафедри) повернуто назву “педагогіки та методики початкового навчання”, а з 2014 року згідно з наказом № 579 від 22.11.2013 р. її перейменовано на кафедру педагогіки та методики початкової освіти, яку очолював до 2016 р. доктор педагогічних наук, професор, член спеціалізованої вченої ради із захисту докторських та кандидатських дисертацій зі спеціальності 13.00.01 – Загальна педагогіка та історія педагогіки, головний редактор Міжвузівського збірника наукових праць молодих вчених “Актуальні питання гуманітарних наук” Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, член редколегії наукового збірника “Благодійність, філантропія та соціальна робота” Державної технічно-економічної вищої школи ім. кс. Бернарда Маркевіча в Ярославі Микола Павлович Пантюк [3]. З грудня 2016 р. кафедру очолює кандидат педагогічних наук, доцент Лілія Григорівна Стахів.

Викладацький колектив кафедри постійно удосконалює себе у сфері освітнього процесу, усвідомлюючи, що лише високий професійний і науково-методичний рівень може забезпечити якісну підготовку студентів до майбутньої професійної діяльності Нової української школи, яка є на часі. Зокрема, колектив щорічно оновлює зміст освіти відповідно до новоприйнятих державних освітніх документів, надаючи йому національного спрямування, гуманістичної та демократичної сутності. Питання підвищення наукового та методичного забезпечення освітнього процесу завжди є в полі зору усіх викладачів кафедри. Цій меті підпорядковуються методичні семінари, відкриті лекції, семінарські та практичні заняття, виховні заходи. Сьогодні проблемні, проблемно-пошукові методи навчання студентів із використанням інформаційно-комунікаційних технологій стали прерогативними у педагогічній діяльності викладачів.

З метою професійного зростання, обміну потрібною та цікавою інформацією з питань гуманізації, демократизації та модернізації початкової освіти кафедра традиційно підтримує тісні зв'язки із органами управління та закладами освіти м. Дрогобича та Дрогобицького району, м. Стрия, КЗЛОР “Самбірський педагогічний коледж імені Івана Филипчика”. У рамках конференцій, науково-методичних семінарів, тренінгів, майстер-класів проводяться круглі

столи, організуються педагогічні читання, методичні семінари, методичні тижні тощо.

Так, 5 лютого цього року кафедра брала участь у регіональному обласному семінарі “Право на вибір: освітня програма “Інтелект України” у школах Львівщини: якісні результати та проблеми”, який проходив на базі Дрогобицької загальноосвітньої школи I – III ступенів № 4. Завідувач кафедри доц. Л. Стахів виступила з доповіддю “Екологічне виховання учнів початкової школи за новою парадигмою у контексті науково-педагогічного проекту “Інтелект України”) та взяла участь в обговоренні й дискусії з приводу аналізу відвіданих презентаційних уроків інтегрованого курсу “Я досліджую світ” у 1-а класі (учитель – Неля Лютик; тема уроку “Загадковий світ тварин”) та у 3-а класі (тема уроку “Жуль Верн – класик світової літератури. Діти Капітана Гранта”), який проводила учитель Леся Гизюк.

Зауважуємо, що кафедра тісно співпрацює із колективом цієї школи і створена на базі факультету початкової та мистецької освіти науково-дослідна Лабораторія педагогічних інновацій в початковій школі стала навчальним майданчиком для проведення вище перелічених форм для викладачів та студентів, які здобувають спеціальність “Початкова освіта”. Наприклад, на основі проведених звітних підсумкових конференцій за результатами проходження пропедевтичної та педагогічної практик у школах у цій Лабораторії неодноразово представлялася виставка портфоліо, фотозвітів та розроблені студентами індивідуальні завдання з навчальних дисциплін педагогічного циклу й фахових методик.

Також акцентуємо на тому, що з метою проведення спільних заходів з проблем Нової української школи викладачами кафедри педагогіки та методики початкової освіти проводилися семінари для учителів шкіл м. Дрогобича. Зокрема, 27 лютого у Дрогобицькій СЗШ № 1 ім. Івана Франка доц. Л. Колток разом зі студентами взяла участь у семінарі “Інтегроване навчання: тематичний та діяльнісний підходи”, а оскільки на базі цієї школи працює Школа молодого вчителя, яку очолює учитель початкових класів О. Гнатик, викладачі кафедри разом зі студентами неодноразово брали участь у проведених семінарах, які проводилися на базі шкіл м. Дрогобич, м. Трускавець, м. Стебник та шкіл Дрогобицького району.

Викладачі факультету тісно співпрацюють із колективом КЗЛОП “Самбірський педагогічний коледж імені Івана Филипчика”. Так, 26 березня цього року під керівництвом викладачів кафедри

педагогіки та методики початкової освіти студ. А.-М. Мельникович та І. Лудин взяли участь у конференції “Немає кращої професії під сонцем, ніж професія вчителя” (керівник Л. Колток), а 16 травня студ. О. Штангрет виступала на міжвузівській студентській науково-практичній конференції “Актуальні проблеми сучасної початкової школи”, розкриваючи проблему впровадження інклюзивної освіти у сучасній початковій школі (керівники І. Садова та Н. Калита). Зауважуємо, що такі наукові форми роботи проводилися в коледжі у форматі кінофесту, на якому студенти ділилися методичними доробками, розробленими проектами, які вони зможуть використати у майбутній професійній діяльності.

Варто також зазначити, що доц. Л. Колток, перебуваючи у складі групи експертів, взяла участь у проведенні експертизи практичної частини сертифікації учителів початкових класів м. Хмельницький, що засвідчує компетентність викладацького складу кафедр.

На допомогу учителям початкової школи постійно публікуються навчально-методичні посібники, зокрема минулого року вийшов у світ посібник “Оздоровчі технології у початковій школі” (автори : Л. Стахів та творча група учителів СЗШ № 4 м. Дрогобич); цього року – опублікований навчально-методичний посібник “Цікава дидактика” (автор Г. Шубак), який знадобиться учителям для проведення ефективних уроків з навчального предмета “Дизайн і технології”.

Отже, як бачимо, спільна робота кафедри із закладами освіти та органами управління проводиться на належному рівні.

Акцентуємо на тому, що усі ці здобутки внаслідок проведення вище описаних заходів було відображено на семінарі-тренінгу, який проходив під назвою “Нова українська школа – школа дієвої демократії” (доц. І. Садова, Н. Муляр та О. Жигайло), на проведенні якого зупинимось детальніше.

Так, оскільки модернізація вищої школи потребує організації професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи, важливо здійснювати акцент на формуванні у них цілої низки компетентностей, серед яких переважає й компетентність громадянська, завдяки якій учитель здатний вирішувати актуальні завдання початкової школи. Тому сьогодні постає проблема підготовки вчителя до формування громадянських компетентностей в учнів, зокрема: формування в них уявлень про себе як активних особистостей, розуміння своєї неповторності, випробування себе членом шкільної громади (спільноти), активного учасника соціальних, культурних та

природознавчих акцій, усвідомлення чеснот, норм, правил, притаманних громадянинові демократичного суспільства.

З цією метою на високому рівні у науково-дослідній Лабораторії педагогічних інновацій був проведений тренінг із викладачами факультету, епіграфом до якого стали слова секретаря ООН Кофі Аннан “Жодна людина не народжується гарним громадянином, громадянином стає людина у процесі великої праці над собою, формуванні у собі відповідних якостей”. Як мікро модель суспільства у цьому процесі виступає школа, зокрема початкова. Тому завдання кожного учителя початкових класів полягає у навчанні демократії – розумінні демократичних принципів, розкритті її ключових понять.

Організаторами тренінгу було залучено викладачів до проведення низки інтерактивних вправ, зокрема рефлексивної вправи “Долоня”, яка вміщала цілу низку запитань: “Що я можу сказати про себе?”, “Що про мене говорять інші?”, “Яких змін я очікую в освіті?”, “Моя громадянська позиція”, “Моє життєве кредо”. У ході проведення заходу кожен учасник тренінгу записував коротко на “пальцях долоні” відповідь, а потім презентував її. Таким чином, на дошці появилася ціла “мозаїка кольорових долоньок” із відповідними записами.

Цікава методика була застосована на наступному етапі проведення тренінгу – “Кав’ярні знань” з метою дати відповіді на запитання: “Як навчити демократії?”, “Як забезпечити відповідний освітній процес?”. Кожен із учасників у сформованих групах мав право внести свою пропозицію до рубрик: “Якою має бути демократична школа?” (І група), “Які досягнення і проблеми на шляху до демократичного розвитку сучасної початкової школи?” (ІІ група), “Які громадянські цінності, компетентності та громадянську культуру має виховати в собі студент, що здобуває спеціальність “Початкова освіта” як майбутній учитель початкової школи?” (ІІІ група). Ця інтерактивна вправа “Мозаїка” носила змінний характер, оскільки представники кожної з груп мали можливість долучитися до виконання робіт в іншій групі, даючи свої пропозиції відповідно до окреслених проблем. Лідери груп “Господині кав’ярень знань” – О. Кравченко-Дзонза, Л. Стахів, Л. Костюк представляли доробки своїх колег. У ході презентації було зроблено спільний висновок, що сучасна початкова школа уже є на правильному шляху демократичного розвитку, а викладацький колектив кафедри, факультету використовує різноманітні форми й методи щодо формування громадянських компетентностей та громадянської

культури у студентів під час проведення лекційних, семінарських, практичних занять та виховних заходів, які мають місце на факультеті.

Особливо зворушливою виявилася у процесі проведення тренінгу “Казкотерапія”, яку розробили і продемонстрували викладачі факультету з метою донесення до кожного серця громадянина тих нагальних проблем, з яким в житті стикається українське суспільство, та з метою здійснення акценту на те, що кожна дитина у цьому суспільстві має знати свої права і вміти відстоювати їх. У кінці тренінгу була проведена дискусія, у ході якої учасники взяли участь в інтерактивній вправі “Займи позицію”, яку вміло провели організатори тренінгу.

Варто зауважити, що кафедра протягом навчального року брала активну участь у проведенні низки заходів, які проводилися на базі факультету, університету в Україні та за рубежом.

Так, святкуючи 100-річчя з дня народження Василя Сухомлинського, кафедра взяла участь у Всеукраїнській науково-практичній конференції “Педагогіка В. Сухомлинського: від традицій до інновацій”, яку проводила кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти нашого франкового вузу, почесною гостею якої була дочка Василя Олександровича – Ольга Сухомлинська, доктор педагогічних наук, академік Академії АПН України, заслужений діяч науки і техніки України. Із доповіддю виступила завідувач кафедри Л. Стахів, розкриваючи ідеї педагогічної спадщини великого педагога у контексті підготовки майбутніх учителів на шляху створення Нової української школи.

З нагоди таких святкувань 23 вересня минулого року на факультеті початкової та мистецької освіти доцентами кафедри Л. Скалич, Н. Калитою, С. Ілляш було проведено Педагогічні читання зі студентами 3 – 4 курсів, а 15 листопада кафедра взяла участь в Регіональній науково-практичній конференції “Василь Сухомлинський у діалозі із сучасністю”, яку проводив педагогічний колектив Дрогобицької СЗШ І – ІІІ ступенів № 4. На цій конференції із доповіддю виступила завідувач кафедри Л. Стахів на тему “Школа радості В. Сухомлинського як основа реформування Нової української школи”.

Професорсько-викладацький склад кафедри 11 – 12 грудня взяв участь у Міжнародній науковій Конференції “Polska pedagogika wczesnoszkolna: teoria – badania – praktyka”, яка проходила в Люблінському Католицькому університеті Івана Павла II, на якій проректор з наукової роботи університету, доктор педагогічних наук, професор М.П. Пантюк та завідувач кафедри Л.Г. Стахів у

своїх доповідях окреслювали шляхи модернізації вищої та початкової школи. Проблеми інклюзивної освіти в сучасній початковій школі розкривала доц. І. Садова у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського на Всеукраїнській науково-практичній конференції, присвяченій проблемі інклюзії у сучасному світі.

За ініціативи методиста заочного відділу Р. Даниляк у жовтні місяці минулого року на факультеті, зокрема в Лабораторії педагогічних інновацій в початковій школі, було проведено науково-методичний семінар, в якому взяли участь студенти як денної, так і заочної форм навчання. У ході проведення цього заходу висвітлювалися нові підходи до реалізації завдань, висвітлені в Концепції Нової української школи. Через мультимедійний проектор студенти-заочники Руслана та Роксолана Гнатів демонстрували мету та завдання Ранкової зустрічі, розкривали методику проведення її таких цікавих форм, як “Компліменти”, “Вітання”, “Знайомство” тощо, завдяки яким в Лабораторії був створений позитивний настрій та налаштування на позитивну працю усіх учасників семінару. У ході проведення цього заходу студенти ознайомилися із методикою “Щоденні п’ять”, методикою “Ромашки Блума”, інтерактивною вправою “Сенкан” і таким чином у створених групах виокреслювалися позитивні сторони НУШ.

Цікавою була доповідь Інни Демедюк – студентки заочної форми навчання, яка здійснила коротку порівняльну характеристику освітнього процесу початкових шкіл Іспанії та Нової української початкової школи. Незабутні враження залишилися у присутніх від виступу Світлани Бобенко, яка розкрила перед студентами свій життєвий педагогічний шлях, пов’язаний із роботою з дітьми з особливими освітніми потребами, демонструючи свої доробки у контексті проведених нею авторських фізкультурхвилинок та фізкультпауз як різновидів психогімнастик, що займають провідне місце серед оздоровчих здоров’язберезувальних технологій. Варто зауважити, що під керівництвом доц. І. Садової усі ці доробки були продемонстровані на II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт у м. Києві, на якому студентка виборолала третє місце. Таку ж нагороду одержала і студентка-магістерка А.-М. Мельникович, яка свою роботу з проблеми використання природотерапії на уроках мислення серед природи у Новій українській школі представляла у Вінницькому державному

педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського (керівники Л. Колток, Л. Стахів).

Кафедра постійно працює над удосконаленням форм та методів проведення заходів, які мають місце на факультеті. Так, цього навчального року з ініціативи завідувача Лабораторії педагогічних інновацій Л. Скалич із використанням інноваційних підходів було проведено студентську науково-практичну конференцію на тему “Нові паростки науки”. Поряд із висвітленими доповідями із використанням мультимедійних та образотворчонатуральних презентацій було проведено інтерактивну вправу “Дерево рішень”, гру “Квітка побажань у науковій діяльності”, кінезіологічні вправи, які допомагали студентам порелаксувати та позитивно налаштувати себе на наукову працю. У кінці проведення конференції студенти були нагороджені відповідними сертифікатами.

Здійснюючи особистісно-орієнтоване навчання студентської молоді, кафедрою також було проведено майстер-клас із виготовлення виробів у техніці оригамі у ході Уроку творчості з трудового навчання (ст. викл. Я. Дробчак, викл. Р. Даниляк), до якого були залучені студенти 2 курсу денної форми навчання. На цьому заході також було продемонстровано міні-театр як театралізоване дійство, яке підготували студенти, уміло усучаснивши українську народну казку “Колобок”.

Нетрадиційними на факультеті було проведення й лекційних, семінарських та практичних занять з дисциплін педагогічного циклу та фахових методик. Так, у березні місяці була проведена бінарна лекція для студентів 3 року навчання, приурочена 80-річчю створення Карпатської України та 150-річчю від дня народження її президента – Августина Волошина (лектори: доц. Л. Стахів, Т. Надім’янова). У квітні цього року доц. Л. Стахів провела також нетрадиційну лекцію-візуалізацію з навчальної дисципліни “Педагогічні технології у початковій школі” на тему “Інноваційні підходи до застосування частково-предметних педагогічних технологій у школах Львівщини та Закарпаття”, а доц. Л. Колток – практичне заняття з методики навчання освітньої галузі “Природознавство” із використанням нетрадиційних методик, виготовлену наочність до якої студенти представили на одній із виставок, яка є доброю традицією на факультеті.

Зауважуємо, що проведення таких виставок здійснюється за принципом “від традицій до інновацій”, на яких студенти демонструють свої вміння, отримані під час вивчення навчальної дисципліни “Трудове навчання учнів початкової

школи”, організоване під умілим керівництвом викладачів Я. Дробчак, Г. Шубак, Р. Даниляк. Студентські роботи прикрашають стіни не лише факультету, університету, а й інші факультети та бібліотеку франкового вузу. Цьогоріч мали місце такі виставки, як “Чарівний світ квілінгу”, приуроченій творчості В. Сухомлинського, “Зроби ялинку своїми руками”, присвяченій святкуванню різдвяно-новорічних свят, “Незвичайний світ писанки” до свята Паски у техніці вишивки, аплікації та квілінгу. Вироби з бісеру були приурочені Дню студента. Цікава виставка студентських робіт була присвячена творчості української письменниці Марії Приймаченко на тему “Світ очима Марії Приймаченко”, організованої викладачами кафедри спільно з викладацьким складом кафедри культурології та мистецької освіти у контексті представлених малюнків з образотворчого мистецтва та лепбуків й календарів природи з методики навчання природознавства. Ці вироби знаходяться в аудиторії науково-дослідної Лабораторії педагогічних інновацій, яка увійшла до Асоціації навчально-методичних, науково-навчальних та науково-дослідних лабораторій педагогічних закладів вищої освіти України, зокрема Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Усі ці заходи планується проводити в майбутньому із колегами цих закладів освіти з метою активної співпраці.

Висновки. Отже, працюючи – творимо, створюючи – ініціюємо, ініціюючи – модернізуємо, модернізуючи – кафедра успішно рухається вперед, оскільки така праця символізує яскраві педагогічні пошуки, педагогічні здобутки та яскраво поширює передовий педагогічний досвід.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боднар В.І. Психолого-педагогічні чинники формування особистості майбутнього учителя у педагогічному ВНЗ. *Педагогічні та психологічні науки в Україні: Зб. наукових праць до 15-річчя*

АПН України у 5 томах / Теорія та історія педагогіки. Київ, 2007. Т. 1. С. 248 – 259.

2. Пантюк М.П., Стахів Л.Г. Інтерактивне навчання молодших школярів у контексті інтеграції науки і практики. *Актуальні питання гуманітарних наук: Зб. наукових праць молодих учених.* 2015. Вип. 12. С. 304 – 310.

3. Пантюк М.П., Стахів Л.Г. Організаційно-методична робота кафедри – шлях до професійного зростання майбутнього педагога. *Актуальні питання гуманітарних наук: Зб. наукових праць молодих учених.* 2015. Вип. 14. С. 296 – 306.

4. Хомич Л.О. Система психолого-педагогічної підготовки вчителя початкових класів. Автореф. Дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04 / Ін-т пед і псих. Проф. освіти АПН України. Київ, 2004. 38 с.

REFERENCES

1. Bodnar, V.I. (2007). Psihologo-pedagogichni chinniki formuvannya osobistosti majbutnogo uchitelya u pedagogichnomu VNZ [Psychological-pedagogical factors of formation of personality of the future teacher in pedagogical university]. *Pedagogical and Psychological Sciences in Ukraine: Coll. of scientific works for the 15th anniversary of APS of Ukraine in 5 volumes. Theory and history of pedagogy.* Kyiv, Vol. 1. pp. 248 – 259. [in Ukrainian].

2. Pantyuk, M.P. & Stahiv, L.G. (2015). Interaktivne navchannya molodshih shkolyariv u konteksti integracij nauki i praktiki [Interactive teaching of junior students in the context of integration of science and practice]. *Topical Issues in the Humanities: Coll. of scientific works of young scientists.* Vol. 12. pp. 304 – 310. [in Ukrainian].

3. Pantyuk, M.P. & Stahiv, L.G. (2015). Organizaciyno-metodichna robota kafedri – chlah do profesijnogo zrostaniya maybutnogo pedahoga [Organizational and methodological work of the department – the way to professional growth of the future teacher]. *Topical Issues in the Humanities: Coll. of scientific works of young scientists.* Vol. 14. pp 296 – 306. [in Ukrainian].

4. Homich, L.O. (2004). Sistema psihologo-pedagogichnoj pidgotovki vchitelya pochatkovih klasiv [The system of psychological and pedagogical preparation of elementary school teachers]. *Extended abstract of Doctor's thesis.* Kyiv, 38 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 16.07.2019

“Ми повинні думати про те, що ми вкладаємо в душу людини... Вірте в талант і сили кожного учня”.

Василь Сухомлинський
педагог, публіцист, письменник

